

Către: **Avocatul Poporului**

Str. George Vraca nr. 8, sector 1

Fax: 021.312.49.21

E-mail petitii@avp.ro

Stimată doamnă **RENATE WEBER**,

Subscrisele, Asociația Bankwatch România cu sediul în București, str Boișoara nr 24, sect 6, Asociația Agent Green cu sediul în București, Str C-tin Boghiu nr 11 sect 1, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției avocatului poporului, **vă solicităm sesizarea de urgență a Curții Constituționale cu obiecție de neconstituționalitate privind proiectului de Lege 132/2022 pentru modificarea și completarea art. 56 ind 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice**, lege încă nepromulgată, având în vedere următoarele, **pentru următoarele motive:**

Prin PL nr. 132/2022 astfel cum a fost aceasta amendată și supusă adoptării de către Camera Deputaților se stabilește faptul că *Articolul 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice, publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.442 din 29 iunie 2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.49/2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifica și se completează după cum urmează:*

Alineatul (3) se modifica și va avea următorul cuprins:

(3) Modificarea limitelor ariilor naturale protejate în sensul delimitării unei precizii mai bune, se face la inițiativa Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate sau a structurii de administrare a ariei

naturale protejate în baza unui studiu științific, cu avizul consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului.

2. După alineatul (7) se introduc două noi alineate, alin. (8) și (9), cu următorul cuprins:
„(8) Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022, sunt considerate ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță și securitate națională, în sensul prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, urmând a fi puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2025.

(9) Finalizarea obiectivelor de investiții prevăzute la alin. (8) care se suprapun cu arii naturale protejate este posibilă, cu condiția ca Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor să propună în compensare pentru suprafețele ocupate, o zonă echivalentă din punct de vedere al biodiversității cu zona ocupată de obiectiv, până la punerea acestuia în funcțiune, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2025.

Tel: 0745 138 165

0740 161 116

Fax: 0374 091 217

catalina.radulescu@gmail.com

Art. II. Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate situații excepționale în sensul prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Art. III. Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60% la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate proiecte de importanță/securitate națională în sensul prevederilor Legii nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit Expunerii de motive, prin această intervenție legislativă s-a urmărit să “se faciliteze realizarea cu celeritate a proiectelor investiționale aflate într-un stadiu avansat de executare, cu efectul dorit al creșterii capacității de producție”, în scopul declarat de „intensificare a ritmului de realizare a investițiilor în sectorul energetic”. Rezultatul dezbaterilor pe tema modalităților în care acest scop ar putea fi atins a fost “finalizarea proiectelor investiționale care, deși se află într-o fază avansată de executare, sunt în prezent blocate din motive procedurale ori ca urmare a urmare a unor sincop legislative”.

În realitate, nu motive procedurale și nici sincop legislative nu stau la baza blocării proiectelor investiționale la care inițiatorii acestei legi fac referire ci **faptul că acestea se regăsesc pe teritorii declarate arii protejate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 iar acestea nu sunt compatibile cu obiectivul de interes public major și componentă fundamentală a strategiei naționale pentru dezvoltare durabilă respectiv de conservare și utilizare durabilă a patrimoniului natural.**

Prin urmare, trebuie să fie verificat dacă este necesară într-o societate democratică nevoie de distrugere a unor Site-uri Natura 2000 și a unor specii și habitate protejate pentru dezvoltarea sistemului energetic și dacă măsura distrugerii Site-urilor Natura 2000 este proporțională cu nevoie de producere a cantității de energie ce va fi produsă de hidrocentralele propuse.

În primul rând trebuie să observăm că legea nu precizează câte Site-uri Natura 2000 sunt în situația de a fi modificate și distruse cel puțin parțial pentru a facilita construcția unor hidrocentrale și nici de câte hidrocentrale este vorba. Prin urmare, se înțelege faptul că toate ariile protejate ar putea să se afle în această situație. Din anexele prezentei solicitări, veți putea observa cel puțin în cazul a două hidrocentrale că urmează a fi afectate în mod direct patru Site-uri natura 2000:

- Defileul Jiului, Natura 2000 sub denumirea de ROSCI 0063 Defileul Jiului, fiind încadrat de alte trei arii protejate: ROSCI 0129 Nordul Gorjului de Vest la vest, ROSCI 0128 Nordul Gorjului de Est la est și ROSCI 0188 Parâng la nord-est.
- Răstolița - Călimani - Gurghiu (SiteCode: ROSCI0019), Defileul Mureșului Superior (SiteCode: ROSPA0030 Munții Călimani (SiteCode: ROSPA0133)

Dar numărul de astfel de construcții de hidrocentrale începute în perioada comunismului, abandonate, apoi continuate după 2007 în mod ilegal, fără evaluare de mediu, este mult mai mare. Prin urmare, consecința acestei legi este distrugerea rețelei naturale de arii protejate Natura 2000 și afectarea iremediabilă a obiectivelor de conservare ale Uniunii Europene cu privire la speciile și habitatele protejate. De asemenea, un număr mare de corpuri de apă ar fi afectate prin captările și barajele realizate și multe mii de ha de pădure ar urma să fie defrișate în vederea finalizării realizării acestora.

Prin urmare, într-o societate democratică, trebuie să prevaleze principiul dezvoltării durabile, prevăzut de:

Art 3 al. 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană¹:

"Uniunea instituie o piață internă. Aceasta acționează pentru dezvoltarea durabilă a Europei, întemeiată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, pe o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate, care tinde spre ocuparea deplină a forței de muncă și spre progres social, precum și pe un nivel înalt de protecție și de îmbunătățire a calității mediului. Aceasta promovează progresul științific și tehnic".

la art 21 al 2 lit f din Tratatul privind Uniunea Europeană:

"Uniunea definește și desfășoară politici comune și acțiuni și acționează pentru asigurarea unui nivel înalt de cooperare în toate domeniile relațiilor internaționale, în scopul:

(...)

participării la elaborarea unor măsuri internaționale pentru conservarea și îmbunătățirea calității mediului și gestionarea durabilă a resurselor naturale mondiale, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile";

Art 11 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

"Cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, în special pentru promovarea dezvoltării durabile".

Art 114 al 3 și 191 al 2 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene care statuează principiul prevenției:

*"În formularea propunerilor prevăzute la alineatul (1) în domeniul sănătății, securității, protecției mediului și protecției consumatorilor, Comisia pornește de la premisa asigurării unui nivel ridicat de protecție ridicat, **ținând seama în special de orice evoluție nouă, întemeiată pe fapte științifice.** În cadrul atribuțiilor ce le revin, Parlamentul European și Consiliul depun eforturi, de asemenea, pentru realizarea acestui obiectiv".*

Art 191 (2) *Politica Uniunii în domeniul mediului urmărește un nivel ridicat de protecție, ținând seama de diversitatea situațiilor din diferitele regiuni ale Uniunii. Aceasta se*

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012E/TXT>;

bazează pe principiile precauției și acțiunii preventive, pe principiul remedierii, cu prioritate la sursă, a daunelor provocate mediului și pe principiul „poluatorul plătește”.

Există cu certitudine nevoia de a se produce energie electrică, dar este situația României atât de stringentă și nu există alte alternative decât acelea de a distruge rețeaua Site-urilor Natura 2000?

Din studiile anexate, cu certitudine rezultă ca nu este cazul. Hidrocentralele propuse sunt sub 100 MW, adică de mici dimensiuni, producând cantități mici de energie, care pot să fie realizate cu succes prin dezvoltarea energiilor regenerabile.

În plus, producția de energie hidroelectrică în România a scăzut dramatic datorită secetei provocată de schimbările climatice, care a redus drastic debitele cursurilor de apă. Prin urmare distrugerea în continuare a cursurilor de apă, a ariilor protejate, a pădurilor, va conduce la accentuarea schimbărilor climatice, la continuarea pierderii debitelor de apă, rezultând un număr mare de hidrocentrale care nu vor produce energia prognozată.

În analiza de mai jos, în rapoartele anexate, regăsiți datele științifice realizate.

Prin urmare, vă rugăm să constatați că distrugerea mediului nu este nici necesară nici proporțională, având în vedere cantitatea de energie relativ mică realizată și alternativele existente pentru producția de energie regenerabilă. .

Mai mult decât atât, vă rugăm să observați faptul că, în contextul prevederilor legale europene, care fac parte din dreptul intern și sunt direct aplicabile, având prioritate asupra prevederilor naționale contrare, pentru construirea unor proiecte excepționale care ar justifica urgență, este obligatorie realizarea unor proceduri de evaluare, a unor studii științifice din care să rezulte cât este de important să distrugem Site-urile Natura 2000 pentru că altfel nu am mai avea energie electrică dar și capacitatea mediului de a se reface în alte zone. Cu toate acestea, astfel de studii nu au fost niciodată realizate, motiv pentru care au fost anulate autorizații de construire pentru unele investiții, după cum detaliem mai jos

OUG nr. 57/2007 a fost adoptată în considerarea angajamentelor asumate de România la aderarea la Uniunea Europeană prin documentul de poziție complementar - capitolul 22 "Mediu", pentru domeniul "protecția naturii" **și prin acest act normativ s-a realizat transpunerea exactă a Directivelor 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice și Directiva 83/129/CEE privind importul în statele membre a pieilor de pui de focă și a produselor derivate din acestea.**

Așa cum s-a statuat și prin Nota sa de fundamentare, *bogăția resurselor biologice din România și calitatea sa de important coridor pentru migrația și dispersia speciilor pot fi afectate de activitățile umane. Poluarea, îndiguirea râurilor, construcția de baraje și alte lucrări hidrotehnice, agricultura mecanizată, supraexploatarea resurselor naturale - în principal defrișările și braconajul, precum și alți factori **au contribuit major la diminuarea diversității biologice de-a lungul timpului. Ecosistemele montane de o vulnerabilitate ridicată sunt pot să fie și ele periclitare datorită***

Tel: 0745 138 165

0740 161 116

Fax: 0374 091 217

catalina.radulescu@gmail.com

modalităților necorespunzătoare de dezvoltare a turismului și a infrastructurii asociate. **Ordonanța de urgență stabilește un sistem coerent și eficient de management al capitalului natural, în concordanță deplină cu prevederile comunitare în domeniu, având ca fundament faptul real că dezvoltarea sistemelor socio-economice se poate face numai pe baza sistemelor ecologice naturale și semi-naturale, distrugerea acestora sau perturbarea funcțiilor lor specifice putând avea consecințe grave atât la nivel local sau regional, cât și global.**

Așadar, această modificare legislativă este în fapt incompatibilă cu scopul actului normativ inițial adoptat și face, totodată, ca România să înceteze a își mai îndeplini angajamentele asumate în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

I. Încălcarea principiului neretroactivității prevăzut de art 15 al 2 din Constituția României și a dreptului comunitar, art 148 al 2 din Constituția României

Ca premisă a analizării principiului neretroactivității, trebuie să existe un conflict real de legi în mp, și anume: să existe două dispoziții de lege succesive care să reglementeze diferit materia; să existe un act, un fapt sau o situație juridică născută, săvârșită sau încheiată înainte de intrarea în vigoare a unei dispoziții noi.

În speță, proiectele unor hidrocentrale a căror construire a început în anii 80, neterminată încă, a fost reglementată în anul 2022 ca excepție de la legislația sub imperiul căreia se aflau la acel moment.

Ulterior, au fost constituite arii protejate pe unele suprafețe de teren pe care se aflau în construcție acestea: Parcuri Naționale, Parcuri Naturale, Site-uri Natura 2000.

De la momentul dobândirii calității de membru al UE și al constituirii Site-urilor Natura 2000, România avea obligația respectării regimului de protecție impus prin legislația comunitară inclusiv pentru proiectele nefinalizate, obligația constând în realizarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului (Derivă din Directiva EIA², 2011/92/EU modificată prin 2014/52/EU), evaluare adecvată (Directiva Habitate³ 92/43/CEE și Directiva Păsări⁴ 2009/147/CE), evaluarea corpurilor de apă (Directiva Cadru Apă⁵ 2000/60/CE). Pentru a reliefa modalitatea în care se realizează aceste proceduri de evaluare de mediu, Comisia Europeană a adoptat un *Ghid privind cerințele pentru producția de energie hidroelectrică în contextul legislației UE privind natura*, care descrie modalitatea de realizare a evaluării de mediu.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat, de asemenea, în privința obligativității realizării procedurilor de evaluare menționate, pentru proiectele demarate anterior dobândirii calității de membru UE C 399/14 **Grüne Liga Sachsen eV și alții împotriva Freistaat Sachsen**:

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52009DC0378&from=DE>;

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:32014L0052>;

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:31992L0043>;

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32009L0147>;

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:32000L0060>;

”(1) Articolul 6 alineatul (2) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică trebuie interpretat în sensul că un plan sau un proiect care nu are legătură directă cu gestionarea unui sit sau nu este necesar pentru aceasta și care a fost autorizat, în urma unui studiu care nu întrunește cerințele articolului 6 alineatul (3) din această directivă, înainte de includerea sitului în discuție pe lista siturilor de importanță comunitară trebuie să fie supus de către autoritățile competente unei examinări ulterioare a efectelor sale asupra acestui sit dacă această examinare constituie singura măsură necesară pentru a evita ca executarea planului sau a proiectului menționat să cauzeze o deteriorare sau perturbări care pot avea un efect semnificativ în raport cu obiectivele acestei directive. Revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă aceste condiții sunt îndeplinite.

2) Articolul 6 alineatul (2) din Directiva 92/43 trebuie interpretat în sensul că dacă, în împrejurări precum cele din litigiul principal, o examinare ulterioară a efectelor asupra sitului în cauză ale unui plan sau ale unui proiect a cărui executare a început după includerea acestui sit pe lista siturilor de importanță comunitară se dovedește necesară, această examinare trebuie efectuată în conformitate cu cerințele articolului 6 alineatul (3) din această directivă. O asemenea examinare trebuie să țină seama de toate elementele existente la data acestei includeri, precum și de toate efectele intervenite sau care pot interveni în urma executării totale sau parțiale a acestui plan sau a acestui proiect pe situl menționat ulterior acestei date.

(3) Directiva 92/43 trebuie interpretată în sensul că, atunci când se realizează o nouă examinare a efectelor asupra unui sit pentru remedierea erorilor constatate privind evaluarea prealabilă efectuată înainte de includerea acestui sit pe lista siturilor de importanță comunitară sau privind examinarea ulterioară, în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Directiva 92/43, deși planul sau proiectul a fost deja executat, cerințele unui control efectuat în cadrul unei asemenea examinări nu pot fi modificate pentru faptul că decizia de aprobare a acestui plan sau a acestui proiect era direct executorie, că a fost respinsă o cerere de măsuri provizorii și că această decizie de respingere nu mai era supusă căilor de atac. În plus, examinarea menționată trebuie să țină seama de riscurile de deteriorare sau de perturbări care pot avea un efect semnificativ, în sensul articolului 6 alineatul (2) menționat, și care au intervenit eventual ca urmare a realizării planului sau proiectului în discuție.

Articolul 6 alineatul (4) din Directiva 92/43 trebuie interpretat în sensul că cerințele controlului efectuat în cadrul examinării soluțiilor alternative nu pot fi modificate pentru faptul că planul sau proiectul a fost deja executat”.

România însă nu a realizat aceste proceduri de evaluare, încercând să continue construirea hidrocentralelor cu încălcarea dreptului european și a deciziilor CJUE.

În 2017 Curtea de Apel București a anulat două autorizații de construire emise pentru construirea hidrocentralelor din Parcul Național Defileul Jiului, având în vedere

Tel: 0745 138 165

0740 161 116

Fax: 0374 091 217

catalina.radulescu@gmail.com

dispozițiile legislative menționate mai sus – decizia nr . 5378/14.12.2017 dată de Curtea de Apel București, car a stabilit cu autoritate de lucru judecată, față de dispozițiile dreptului comunicat și față de decizii CJUE (C-399/14 și C-258/11), faptul că autorizațiile au fost în mod nelegal emise față de lipsa procedurilor de evaluare a mediului. Construcțiile ilegale în România nu pot fi reautorizate. Prin lege nu se poate stabili în mod retroactiv legalitatea unor construcții, cu încălcarea dispozițiilor instanțelor de judecată. Prin proiectul de lege propus se afirmă că aceste hidrocentrale, inclusiv cea care a făcut obiectul dec civ 5378/2017, pot să fie puse în funcțiune după scoaterea în afara ariilor protejate, fără evaluare de mediu.

Din acest punct de vedere remarcăm încălcarea art. 148 al 2 din Constituția României: (2) "Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare".

Conform Directivei habitate, explicată prin *Ghidul privind cerințele pentru producția de energie hidroelectrică în contextul legislației UE privind natura*⁶, fila 9, din care rezultă că *procedurile de evaluare de mediu sunt obligatorii și pentru proiecte care se află în vecinătatea ariilor protejate sau care afectează anumite specii și habitate chiar dacă nu se află pe teritoriul ariilor protejate.*

Cu privire la acest aspect suntem deja în procedură de infringement, INFR(2020)2297 :

"Natură: Comisia solicită ROMÂNIEI să asigure protecția habitatelor și a speciilor

Comisia solicită **României** să transpună integral în legislația națională [Directiva 92/43/CEE](#) privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică. Această directivă contribuie la protejarea biodiversității în Uniunea Europeană. Transpunerea incorectă a dispozițiilor directivei poate compromite obiectivele acesteia de conservare. În conformitate cu [Pactul verde european](#) și cu [strategia europeană privind biodiversitatea](#), este esențial ca UE să oprească pierderea biodiversității prin îmbunătățirea și refacerea ecosistemelor deteriorate în vederea atingerii unei stări ecologice bune. Printre alte probleme, legislația României nu menționează în mod explicit că măsurile de conservare incluse în planurile de gestionare trebuie să țină seama de necesitățile ecologice ale tipurilor de habitate naturale și ale speciilor prezente pe teritoriul respectivelor situri. Acest lucru are un impact direct asupra calității planurilor de gestionare, având în vedere că s-ar putea ca acestea să nu conțină măsurile necesare protejării respectivelor tipuri de habitate și specii. De asemenea, legislația națională limitează domeniul de aplicare al principalelor dispoziții ale directivei la activitățile desfășurate în cadrul siturilor Natura 2000. Astfel sunt excluse toate celelalte cauze posibile de deteriorare sau de

⁶ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/hydro_final_june_2018_ro.pdf

perturbare provenite din afara siturilor. Ținând cont de faptul că guvernanta în materie de mediu joacă un rol esențial în facilitarea funcționării corespunzătoare a diferitelor norme sectoriale, Comisia a decis să trimită României o scrisoare de punere în întârziere. România are la dispoziție două luni pentru a remedia situația; în caz contrar, Comisia poate decide să trimită un aviz motivat”⁷.

Prin urmare, nu numai că România, din octombrie 2020 nu a rezolvat problema evaluărilor de mediu pentru proiecte din afara ariilor protejate care produc efecte asupra speciilor și habitatelor protejate, dar chiar legiferează prin PL 132/2022 posibilitatea ca astfel de proiecte să fie realizate fără evaluare de mediu și mutilarea unor site-uri Natura 2000 în vederea construirii acestora.

Prin urmare este vădită încălcarea dreptului comunitar și respectiv a art 148 al 2 din Constituția României.

Proiectul de lege stabilește că:

- *Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data de 1 mai 2022, sunt considerate ca fiind proiecte de interes public major și de siguranță și securitate națională, în sensul prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, urmând a fi puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2025*
- *Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate situații excepționale în sensul prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului*
- *Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60% la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate proiecte de importanță/securitate națională în sensul prevederilor Legii nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*

Prin urmare, acestor proiecte ar urma să nu li se mai aplice legislația incidentă la data construirii ilicite fiind constituite ca excepții de legislația incidentă în cauză, prin aplicarea retroactivă a acestui proiect de lege. Acest proiect desființează practic deciziile instanțelor care au stabilit caracterul ilicit al construcțiilor, realizând o ingerință a puterii legislative în justiție.

Proiectul de lege arată că

- *finalizarea obiectivelor de investiții prevăzute la alin. (8) care se suprapun cu arii naturale protejate este posibilă, cu condiția ca Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor să propună în compensare pentru suprafețele ocupate, o zonă echivalentă din punct de vedere al biodiversității cu zona ocupată de obiectiv,*

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/RO/INF_20_1687

până la punerea acestuia în funcțiune, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2025.

- *Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60%, la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate situații excepționale în sensul prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.*
- *Art. III. Obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție cu procent de realizare mai mare de 60% la data intrării în vigoare a prezentei legi sunt considerate proiecte de importanță/securitate națională în sensul prevederilor Legii nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*

Astfel, este încălcat dreptul comunitar menționat mai sus, întrucât fiind stabilite ca excepții de la Lg 292/2018 și de la Codul silvic, toate lucrările de construire și defrișare urmează să fie realizate fără evaluări de mediu și cu diminuarea fondului forestier național, fiind tăiate păduri seculare care sunt esențiale în lupta susținută de Președintele României împotriva schimbărilor climatice. Cu toate acestea, condițiile în care astfel de proiecte pot fi stabilite ca excepții sunt clar stabilite în legislația menționată, nefiind posibilă modificarea limitelor unor arii protejate pentru hidrocentrale și nici construirea lor fără evaluare de mediu. Dispozițiile art. 6 (4) poate fi aplicat numai în cadrul procedurii de evaluare adecvată și numai cu autorizarea Comisiei Europene. Poate de asemenea să fie aplicat numai înainte de realizarea construcției⁸.

În concluzie: PL 132/2022 retroactivează, anulând regimul de protecție instituit pentru protecția patrimoniului natural al României, astfel: proiectelor începute înainte de data aderării la UE, li se aplică legislația europeană de la data aderării, conform dreptului european, așa cum a constatat CJUE în decizia sa c-399/14 și C-258/11. Acestea au continuat să fie construite cu încălcarea prevederilor legale începând cu anul 2007, mare parte din anul 2015 după ce Hidroelectrică a ieșit din insolvență, (fapt constatat și prin hotărâri ale instanțelor de judecată, decizia 5378/2017 a Curții de Apel București). Prin PL 132/2022 unor fapte ilicite anterioare li se stabilește un caracter legal retractiv în anul 2022, încălcând hotărârile judecătorești definitive care au stabilit caracterul ilicit al unor construcții. Astfel, unor acte fapte începute și constatate ca ilicite anterior adoptării proiectului de lege li se aplică retroactiv prevederile legale conform cărora construcțiile ar deveni legale în prezent.

Mai mult decât atât, acestea intră în contradicție cu dreptul european care a devenit obligatoriu de la data aderării României la Uniunea Europeană, așa cum am

⁸ [Răspunsul Comisiei Europene cu privire la intenția României de a desființa arii protejate - Agent Green](#)

demonstrat mai sus, pentru că este ilicită atât distrugerea Site-urilor Natura 2000 pentru acomodarea unor hidrocentrale, cât și stabilirea unei excepții de la procedurile de evaluare de mediu retroactiv, după ce construcția a fost realizată ilicit în proporție de 90%.

În concluzie, conform Constituției României, este încălcat principiul neretroactivității și de asemenea principiul supremației dreptului european.

Cu privire la urgența invocată de inițiatorii legii privind siguranța energetică a României, atașăm analizele și studiile realizate de societatea civilă și de oameni de știință referitoare la impactul hidrocentralelor de mici dimensiuni și capacitatea acestora reală de producție a energiei electrice. Vom menționa aici faptul că indicatorii tehnico-economici au fost adoptați în anii 80, când debitele râurilor aveau cu totul alte valori. Astăzi hidrocentrale mari amplasate pe râuri și chiar pe Dunăre întâmpină dificultăți majore legate de lipsa apei. Cu atât mai mult, mici hidrocentrale (sub 100 MW) amplasate pe râuri de munte cu un debit extrem de redus datorat secetei, vor fi în imposibilitate, în mare parte a anului, de a livra energie la capacitatea instalată, stabilită ca fezabilă la nivelul anilor 80.

- II. Legea nr. 132/2022 a fost adoptată cu încălcarea **art. 1 alin 5 din Constituție** prin raportare la prevederile [Legii nr. 24/2000](#) privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative care au fost nesocotite la elaborarea acesteia:

Potrivit art. 6 din Legea nr. 24/2000

(1) Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

(2) Pentru fundamentarea noii reglementări se va porni de la dezideratele sociale prezente și de perspectivă, precum și de la insuficiențele legislației în vigoare.

(3) Proiectele de acte normative se supun spre adoptare însoțite de o expunere de motive, o notă de fundamentare sau un referat de aprobare, precum și de un studiu de impact, după caz.

(4) Actele normative cu impact asupra domeniilor social, economic și de mediu, asupra bugetului general consolidat sau asupra legislației în vigoare sunt elaborate pe baza unor documente de politici publice aprobate de Parlament sau de Guvern. Guvernul definește tipurile și structura documentelor de politică publică.

Acest act normativ, prin modificarea pe care o instituie, **nu este fundamentată conform rigorilor necesare activității de legiferare** ci, așa cum susțin chiar autorii

Tel: 0745 138 165

0740 161 116

Fax: 0374 091 217

catalina.radulescu@gmail.com

propunerii, reprezintă o soluție rapidă pentru intensificarea ritmului investițiilor în sectorul energetic, cu alte cuvinte, satisfacerea unor interese economice punctuale și complet distincte de scopul și obiectul reglementării OUG 57/2007.

Modificarea propusă era obligatoriu a fi însoțită și de un studiu de impact, studiu care nu face parte din categoria documentelor ce au însoțit această inițiativă legislativă.

O importantă observație este și aceea că nu sectorul energetic este obiectul de reglementare al legii pe care această inițiativă legislativă o modifică. **Domeniul de reglementare al legii asupra căreia se intervine este de protecție a mediului (în sens larg) iar protecția mediului face parte dintr-un ansamblu amplu de politici publice asumate de România în congruență cu politicile europene, politici care au fost complet neobservate în cadrul evaluării preliminare ce a concluzionat eronat că *nu au fost identificate astfel de documente, strategii*, încălcându-se astfel și prevederile art. 7 din Legea nr. 24/2000, potrivit cu care (...) *Evaluarea preliminară a impactului presupune identificarea și analizarea efectelor economice, sociale, de mediu, legislative și bugetare pe care le produc reglementările propuse* (...)**

Totodată, nesocotit este și **art. 13 din Legea nr. 24/2000** care stabilește că actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care:

a) proiectul de act normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune;

b) proiectul de act normativ, întocmit pe baza unui act de nivel superior, nu poate depăși limitele competenței instituite prin acel act și nici nu poate contraveni principiilor și dispozițiilor acestuia;

c) proiectul de act normativ trebuie să fie corelat cu reglementările comunitare și cu tratatele internaționale la care România este parte.

d) proiectul de act normativ trebuie să fie corelat cu dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului și ale protocoalelor adiționale la aceasta, ratificate de România, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Așa cum arătam anterior, acest proiect legislativ este chiar contrar prevederilor actului normativ pe care îl modifică, efectele sale presupunând în mod automat afectarea mediului în mod iremediabil iar nu conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice.

Acest proiect legislativ nu este corelat cu reglementările comunitare și cu tratatele internaționale la care România este parte, aceste prevederi comunitare punând în primul rând accentul pe investiții în proiecte energetice prietenoase cu mediul ca parte integrantă a strategiilor de prevenire a schimbărilor climatice și pe conservarea și protejarea habitatelor naturale precum și a biodiversității.

Acest proiect legislativ nu este corelat cu dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului și ale protocoalelor adiționale la aceasta astfel cum au fost conturate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care au statuat că imperative

economice și chiar unele drepturi fundamentale, precum dreptul de proprietate nu trebuie să primeze față de exigențele relative de mediu

- III. Legea nr. 132/2022 a fost adoptată cu încălcarea **art. 11 alin (1) din Constituție (1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.**

Conform prevederilor Tratatului privind Uniunea Europeană statul Român are obligația, alături de toate celelalte state membre de a aplica politicile publice elaborate la nivel internațional pentru conservarea și îmbunătățirea calității mediului și gestionarea durabilă a resurselor naturale mondiale, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile.

Regulile europene de mediu nu impun statelor membre numai să adopte dispoziții naționale de transpunere, ci și să atingă un rezultat concret din punct de vedere al prevenirii, eliminării ori reducerii atingerilor aduse mediului și implicit să se abțină la a produce reglementări legislative contrare acestui deziderat.

Pactul Verde European, stabilește că este esențial să se acorde o valoare mai mare protejării și refacerii ecosistemelor naturale, utilizării durabile a resurselor și îmbunătățirii sănătății umane și prevede în mod expres că UE și partenerii săi mondiali trebuie să pună capăt declinului biodiversității.

Raportul de evaluare globală din 2019 al Platformei interguvernamentale științifico-politice privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice a arătat existența unei eroziuni a biodiversității la nivel mondial, cauzată în principal de modificările apărute în utilizarea terenurilor și a apelor, de exploatarea directă a resurselor naturale

- IV. Legea nr. 132/2022 a fost adoptată cu încălcarea **art. 35 alin (1) și (2) din Constituție [(1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic. (2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.], precum și cu încălcarea art. 135 alin (2) lit. e din Constituție [(2) Statul trebuie să asigure: e) refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic]**

Semnificațiile acestor texte constituționale se completează reciproc, în sensul că prevederile art. 135 alin. (2) lit. e) se adaugă practic la cele ale art. 35, întrucât o îndatorire a statului are, în planul drepturilor omului, reflexul corelativ al unui drept fundamental la mediu. Cu alte cuvinte dreptul la un mediu sănătos presupune și îndatorirea de a-l proteja.

Așadar, asigurarea unui mediu de calitate (a elementelor sale constitutive) și acțiuni corespunzătoare de conservare a factorilor de mediu reprezintă o sarcină a statului care atunci când se manifestă în plan legislativ trebuie să ofere expresie acestui drept și, corelativ, obligație fundamentală.

Chiar instanța constituțională a reținut în *Decizia nr. 80 din 16.02.2014 asupra propunerii legislative de revizuire a Constituției* că referitor la dreptul la un mediu sănătos, statul are atât obligații negative, cât și obligații pozitive. **În ceea ce privește obligațiile pozitive ale statului, acestea presupun crearea unui cadru legislativ și administrativ care să aibă drept obiectiv prevenirea eficace a daunelor asupra**

Tel: 0745 138 165

0740 161 116

Fax: 0374 091 217

catalina.radulescu@gmail.com

mediului și asupra sănătății umane (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 27 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Tătar împotriva României, paragraful 88). Astfel, măsurile în discuție trebuie să aibă ca scop prevenirea degradării mediului, stabilirea remediilor necesare și reglementarea folosirii durabile a resurselor naturale.

Promovarea unei legi care vine în completă contradicție cu îndatorirea fundamentală a statului față de mediu și calitatea sa, și aceasta fără nici un element de considerare, de evaluare a impactului pe care această lege o va avea precum și fără nici o minimă punere în balanță a elementelor de risc – beneficiu încalcă în mod vădit textele constituționale.

- V. **Legea nr. 132/2022 a fost adoptată cu încălcarea art. 20 din Constituție (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.**

În acest sens, legea adoptată de Parlamentul României, care potrivit propriei expunere de motive nu reflectă decât un interes economic pe care autorii inițiativei legislative l-au avut în vedere, încalcă în mod efectiv obligația ce incumbă legiuitorului Român ca urmare a jurisprudenței CEDO dezvoltată în privința dreptului și a protecției mediului.

În paragraful 79 al Hotărârii pronunțate în cauza Hamer vs. Belgium instanța de la Strasburg a prevăzut expres că **Intereselor economice și chiar anumitor drepturi fundamentale, cum ar fi dreptul de proprietate, nu trebuie să li se acorde prioritate față de dezideratele de protecție a mediului, în special atunci când statul legiferează în această privință.**

Or, scopul și finalitatea acestui act normativ ca și declarațiile publice făcute de către inițiatorul acestei legi sunt manifest în sensul în care interesele economice sunt cele care primează chiar cu costul afectării ireversibile a ultimelor ecosisteme fluviale complet sălbatice rămase pe teritoriul țării și chiar cu costul dispariției speciilor protejate ce se regăsesc în aceste habitate.

Astfel, actul normativ adoptat încalcă textul constituțional ce determină prioritatea reglementării internaționale și chiar reflectă neînsușirea de către inițiatorii acestei propuneri legislative a principiilor și valorilor europene și internaționale ale tratatelor la care România este parte.

În concluzie, pentru toate aceste motive vă solicităm să sesizați de urgență Curtea Constituțională cu obiecție de neconstituționalitate a acestui proiect de lege, având în vedere caracterul acestuia neconstituțional și antieuropean.

Atașăm la prezenta:

Cătălina Mihaela Rădulescu

Avocat

- a. Raport realizat de Asociația Bankwatch România, WWF, Asociația Agent Green și Greenpeace
- b. Raport realizat de Asociația Agent Green privind situația hidrocentralei Răstolița
- c. Răspuns Comisia Europeană privind posibilitatea de modificare a Site-urilor Natura 2000

